

การประเมินความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอน
ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ
ตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0

NEEDS ASSESSMENT OF THE ACADEMIC ADMINISTRATION OF AN ENGLISH PROGRAM
ACCORDING TO THE CONCEPT OF STUDENT CHARACTERISTICS 4.0

AT YOTHINBURANA SCHOOL

นางสาวบังอร พรพิรุณโรจน์ *

Bang-orn Porpirunroj

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทรัตน์ เจริญกุล **

Asst. Prof. Nantarat Charoenkul, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษากรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ ตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ประชากรคือโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ โรงเรียนโยธินบูรณะ ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ หัวหน้าโครงการฯ และครูในโครงการฯ จำนวน 44 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า 1) กรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ได้แก่ 1. ทักษะการคิด (Thinking Skills) ได้แก่ 1.1 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking Skills) 1.2 ทักษะการคิดแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (Complex Problem Solving Skills) 1.3 ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity Skills) 1.4 ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (Innovative Skills) 2. ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และเทคโนโลยี (ICT and Communication Skills) 2.1 มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ (Computing literacy Skills) 2.2 การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี (Media and IT literacy Skills) 2.3 ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม (English & Other Language Communication Skills : Global Thai) 3. ทักษะทางสังคม (Social Skills) 3.1 จิตสาธารณะ (Public Mind) 3.2 การทำงานเป็นทีม (Teamwork) 3.3 ความเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมและกระบวนการคิดข้ามวัฒนธรรม (Cross-cultural understanding) 2) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ ตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและมากที่สุดตามลำดับ (สภาพปัจจุบัน Mean=3.81 และสภาพที่พึงประสงค์ Mean=4.76) โดยด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ 1.การพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีด้านการรู้เท่าทันสื่อหรือการรู้เรื่องสื่อ (PNI_{modified} = 0.34) 2.การพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีด้านการคิดแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (PNI_{modified} = 0.34) และ 3. การติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรด้านการรู้เท่าทันสื่อหรือการรู้เรื่องสื่อ(PNI_{modified} = 0.33)

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: 59838442@g.chula.edu

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: nuntarat@gmail.com

ISSN1905-4491

Abstract

This study was descriptive research. The purposes of this research were 1) to study the conceptual framework of STUDENT CHARACTERISTICS 4.0 2) to study the present state and the desirable state in academic administration of English Program according to the concept of student characteristics 4.0 at Yothinburana school. The population was English Program of Yothinburana school. Respondents were director, vice director of academic, head of English Program and 44 teacher of English Program. Research Instrument is questionnaire.

The initial findings were as follows. 1) The conceptual framework of student characteristics 4.0 consisted of 1) Thinking Skills comprising Critical thinking Skills , Complex Problem Solving Skills, Creativity Skills and Innovative Skills; 2) ICT and Communication Skills, including Computing Literacy, Media and IT literacy Skills and English & Other Language Communication Skills; 3) Social Skills comprising Public Mind, Teamwork and Cross-cultural understanding. 2) The present state and the desirable state in academic administration of English Program according to the concept of student characteristics 4.0 at Yothinburana school, were overall at the high and highest levels respectively. (the present state's Mean = 3.81 and the desirable state's Mean = 4.76) The first priority needs index was Media Development of Media Literacy ($PNI_{modified} = 0.34$) and Media Development of Complex Problem Solving Thinking Skills ($PNI_{modified} = 0.34$) as well as Monitoring and Evaluation of Media literacy. ($PNI_{modified} = 0.33$)

คำสำคัญ: การประเมินความต้องการจำเป็น/ การบริหารวิชาการ / โครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ / คุณลักษณะผู้เรียน 4.0

KEYWORDS: NEED ASSESSMENT / ACADEMIC ADMINISTRATION / ENGLISH PROGRAM / STUDENT CHARACTERISTICS 4.0

บทนำ

การพัฒนาให้ประเทศไทยพัฒนาเข้าสู่สังคมนวัตกรรมและเตรียมการก้าวสู่ประเทศรายได้สูงในอนาคตจะต้องให้ความสำคัญกับการใช้องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ผลงานวิจัยและพัฒนา ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์อย่างเข้มข้นทั้งในภาคธุรกิจ ภาครัฐ และภาคประชาสังคม

(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) รัฐบาลภายใต้การนำของ นายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้เดินหน้าขับเคลื่อนประเทศไทย โดยมีเป้าหมาย คือ นำพา ประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน จึงเป็นที่มาของ Thailand 4.0 โมเดลการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความ มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เตรียมคนไทย 4.0 คือ 1) เปลี่ยนจากคนไทยที่มีความรู้ ความสามารถและทักษะที่ จำกัด เป็น คนไทยที่มีความรู้ และทักษะสูง มีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม 2) เปลี่ยนจากคนไทยที่ มองเน้นประโยชน์ส่วนตน เป็นคนไทยที่มีจิตสาธารณะ และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม 3) เปลี่ยนจากคน ไทยแบบ Thai-Thai เป็น คนไทยแบบ Global Thai มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและสามารถยืนอย่างมี ศักดิ์ศรีในเวทีสากล และ 4) เปลี่ยนจากคนไทยที่เป็น Analog Thai เป็น คนไทยที่เป็น Digital Thai สามารถ ดำรงชีวิต เรียนรู้ทำงาน และประกอบธุรกิจ ได้อย่างเป็นปกติสุขในโลกยุคดิจิทัล (กองบริหารงานวิจัยและ ประกันคุณภาพการศึกษา, 2559)

การจัดการศึกษาให้คนเป็นแบบ Global-Thai มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและสามารถยืน อย่างมีศักดิ์ศรีในเวทีสากลนั้น จะต้องมีความพร้อมด้านภาษาอังกฤษซึ่งสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนโยธิน บูรณะที่ได้เปิดโครงการภาคภาษาอังกฤษ (English Program) หรือโครงการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2541 ในปัจจุบันมีโรงเรียนต่าง ๆ เปิด โครงการดังกล่าวอย่างแพร่หลายในขณะที่โรงเรียนโยธินบูรณะยังคงใช้ระบบบริหารวิชาการแบบดั้งเดิมมากกว่า 18 ปี (อุทุมพร ชื่นวิญญา, 2545) ควรจะมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาระบบบริหารวิชาการให้ทันต่อยุคสมัย ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎี แนวคิด ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ การจัดการเรียนการสอนระบบสองภาษาและระบบนานาชาติ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา และคุณลักษณะของคนไทย 4.0 ทั้งนี้เนื่องจากงาน วิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากจุดหมายของการบริหารวิชาการอยู่ที่การสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และมีคุณสมบัติตามที่ต้องการ งานวิชาการเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพและความสำเร็จของ โรงเรียน โดยความสำเร็จของโรงเรียนพิจารณาจากคุณภาพของผลผลิต คือ ตัวผู้เรียน ดังนั้น คุณภาพของ ผลผลิตจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียน (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2550) นอกจากนี้งานวิชาการยังเป็นงานบริหารการศึกษาที่สำคัญอันมีผลต่อผู้เรียนโดยตรง ทั้งนี้การวิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะนั้น เมื่อได้ลำดับความต้องการจำเป็นของ คุณลักษณะผู้เรียน 4.0 แล้ว ผู้บริหารจะได้แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะ ผู้เรียน 4.0 ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด เพื่อให้เป็นจุดแข็งของโรงเรียน เกิดความแตกต่างจากโรงเรียน ทั่วไป ประสบผลสำเร็จในระดับที่สูงขึ้นในอนาคต สร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นคนไทย 4.0 อันจะเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไทย

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษากรอบแนวคิดการบริหารงานบริหารวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะและคุณลักษณะผู้เรียน 4.0
- 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานบริหารวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ ตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ ตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 วิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ดำเนินการเก็บข้อมูลแบบผสมผสาน (Mixed Method)

การวิจัยนี้มีวิธีดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษากรอบแนวคิดเรื่องการบริหารงานวิชาการ โครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ และแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความหมายของการบริหารวิชาการ ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ หลักการบริหารวิชาการ ภารกิจงานวิชาการ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ คุณลักษณะผู้เรียน 4.0 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย

1.2 กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ได้แก่

ตัวแปรต้น คือ สภาพการบริหารงานวิชาการโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ และแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0

ตัวแปรตาม คือ แนวทางการบริหารงานวิชาการโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ ตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ ของโรงเรียนโยธินบูรณะ ตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0

2.1 กำหนดตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนโยธินบูรณะ รองผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มบริหารวิชาการ หัวหน้าโครงการฯ และครูผู้สอนในโครงการฯ (English Program : EP) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และผู้วิจัยยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ $\pm 5\%$ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 44 คน จากประชากรครูทั้งสิ้นจำนวน 50 คน ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างเจาะจง (Purposive sampling)

2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ

โครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ และคุณลักษณะผู้เรียน 4.0

2) กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย 3) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม 4) ร่างแบบสอบถามให้ครอบคลุมการบริหารงานวิชาการ มีองค์ประกอบ 4 ประการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 5) นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้องของภาษา 6) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงจากข้อสังเกตของอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา 7) หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว โดยนำไปทดลองกับครูไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยกลุ่มละ 30 คน รวม 60 คน ในโรงเรียนที่มีโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ หลังจากนั้นหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ทั้งฉบับ 8) ดำเนินการจัดพิมพ์แบบสอบถาม 9) นำแบบสอบถามไปใช้เก็บข้อมูลกับตัวอย่างในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบบริหารโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามมี 2 ชุด ดังนี้ ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ และหัวหน้าโครงการฯ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ ทั้ง การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับครูในโครงการฯ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ ทั้ง การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าโครงการฯ ครูในโครงการฯ และนักเรียนในโครงการฯ ของโรงเรียนโยธินบูรณะในการตอบแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามฝ่ายบริหาร 3 ฉบับ และครู 44 ฉบับ

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบ

แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ (Mean) ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) กำหนดการแปลความหมายค่าเฉลี่ย เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale) ใช้เกณฑ์ของ ฌ็องฌูรฌ์ หลาวทอง (2559) จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index : PNI modified) ของระดับความคาดหวัง/สภาพที่พึงประสงค์ และระดับปฏิบัติจริง/สภาพปัจจุบัน จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าโครงการฯ

ผลการวิจัย

จากการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 กรอบแนวคิดการบริหารงานบริหารวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณกรอบแนวคิดของคุณลักษณะผู้เรียน 4.0

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการสังเคราะห์กรอบแนวคิดจากงานวิจัยของ ศิริรัตน์ อนุวัฒน์ประกิจ (2554) ได้สังเคราะห์กรอบแนวคิดที่แก่นักเรียน ดังนี้ 1) ทักษะการเรียนรู้ ได้แก่ เข้าใจกระบวนการเรียนรู้ บุคคลแห่งการเรียนรู้ การใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ และการเข้าใจถึงความหมายที่อยู่เบื้องลึก 2) ทักษะการคิดรอบทิศทาง ได้แก่ คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ คิดเชิงวิพากษ์และคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม คิดอย่างมีเหตุผล คิดอย่างเป็นระบบ คิดอย่างมีวิจารณญาณ 3) ทักษะด้านเทคโนโลยี ได้แก่ ความรู้พื้นฐานด้านสื่อ สารสนเทศ และเทคโนโลยี การใช้เทคโนโลยีอย่างเชี่ยวชาญและมีวิจารณญาณ การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาตน สังคม และการเรียนรู้ มีความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถเข้าถึงองค์ความรู้ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์และจัดการข้อมูล 4) ทักษะด้านการสื่อสาร ได้แก่ สื่อสารได้อย่างน้อยสองภาษา การมีวัฒนธรรมการใช้ภาษา การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพสามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิดและสร้างความเข้าใจ มีทักษะทางวาจาและการเขียนที่มีคุณภาพ 5) ทักษะชีวิตและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว ความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเอง การควบคุมตนเองและครองสติ การเจรจาต่อรองและการแก้ปัญหาอย่างสันติ การเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ การมุ่งมั่นพัฒนาตนสู่ความเป็นเลิศ 6) ทักษะความเป็นพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ มีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม มีทักษะในการทำงาน มีทักษะในการบริหารความสัมพันธ์ การร่วมมือทำงานแบบเครือข่าย 7) ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม ได้แก่ ยอมรับและเห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทักษะความเข้าใจต่างกระบวนทัศน์ ทักษะความเป็นไทยในโลกยุคใหม่ ความเป็นประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง 8) ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ได้แก่ ทักษะด้านอาชีพ การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพในอนาคต ทักษะการเป็นผู้ริเริ่มและประกอบการบริหารจัดการและการอยู่ดีมีสุข

เมื่อพิจารณาจากแนวคิดเรื่องคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 สามารถเปรียบเทียบกรอบแนวคิดจากแหล่งต่าง ๆ ได้ผลตามตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 การสังเคราะห์คุณลักษณะผู้เรียน 4.0

คุณลักษณะผู้เรียน 4.0	Harkins, A. M. (2008)	กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา (2559)	สภาการศึกษา (2560)	สุวิทย์ เมษินทรีย์ (2560)
1.ทักษะการคิด (Thinking Skills)				
ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (Innovative Skills)	/	/	/	/
ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity Skills)	/		/	/
ความสามารถในการเรียนรู้ (Cognitive Abilities)		/		
มีทักษะสามารถทำสิ่งต่างๆได้ (Skillful)				/
ทักษะการคิดแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (Complex Problem Solving Skills)	/	/	/	
ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking Skills)			/	
2. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี และการสื่อสาร (ICT and Communication Skill)				
สามารถดำรงชีวิต เรียนรู้ทำงาน และประกอบธุรกิจ ได้อย่างเป็นปกติสุขในโลกยุคดิจิทัล (Digital Thai)		/		
การรู้เรื่องการสื่อสาร ข้อมูลสารสนเทศ และสื่อ Communication information and media literacy			/	
มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และรู้เท่าทันเทคโนโลยี Computing and IT literacy	/		/	

คุณลักษณะผู้เรียน 4.0	Harkins, A. M. (2008)	กองบริหารงานวิจัยและประกัน คุณภาพการศึกษา (2559)	สภาการศึกษา (2560)	สุวิทย์ เมษินทรีย์ (2560)
3. ทักษะทางสังคม (Social Skills)				
มีจิตสาธารณะ (Public Mind)		/		/
มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (Collective Responsibility)		/		
มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและสามารถยืนอย่างมีศักดิ์ศรีในเวที สากล (Global Thai)		/		
รู้จักปรับตัวตามสภาพการเปลี่ยนแปลง (Adapted to changing conditions)				/
รู้จักเติม รู้จักพอ รู้จักแบ่งปัน (Share)				/
มีจิตใจงดงาม (Heart)				/
เรียนรู้เพื่อที่จะอยู่กับคนอื่น อยู่กับสิ่งแวดล้อม (Learn To Love)				/
การเรียนรู้เพื่อส่วนรวม (Public minded Learning)				/
ความเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมและกระบวนการคิดข้าม วัฒนธรรม (Cross-cultural understanding)			/	
ความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะความเป็นผู้นำ (Collaboration teamwork and leadership)			/	
มีความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม และมีระเบียบวินัย (Compassion)			/	
4. มีทักษะอาชีพ (Career skills)			/	
รักที่จะเรียนรู้ (Love to Learn)				/
เรียนรู้ที่จะเรียนรู้ (Learn to Learn)				/
เรียนรู้ที่จะอยู่รอด มีอาชีพ (Learn to Live)				/
ทักษะเชิงระบบ (Systems Skills)	/	/		
ทักษะด้านเนื้อหา (Content Skills)		/		
ทักษะกระบวนการ (Process Skills)		/		
การเรียนรู้เพื่อมุ่งการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ (Result-base Learning)				/

จากการสังเคราะห์กรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ผู้วิจัยได้อ้างอิงจากการสังเคราะห์จัดกลุ่มแนวคิดทักษะผู้เรียนของ ศิริรัตน์ อนุวัฒน์ประกิจ (2554) และให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิด โดยเลือกประเด็นที่มีความถี่สูงและประเด็นที่มีความสำคัญจำเป็น สรุปกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ได้ดังนี้

1. ทักษะการคิด (Thinking Skills) ได้แก่

- 1.1 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking Skills) (f=1)
- 1.2 ทักษะการคิดแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (Complex Problem Solving Skills) (f=3)
- 1.3 ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity Skills) (f=3)
- 1.4 ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (Innovative Skills) (f=4)

2. ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และเทคโนโลยี (ICT and Communication Skills)

- 2.1 มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ (Computing literacy Skills) (f=2)
- 2.2 การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี (Media and IT literacy Skills) (f=1)
- 2.3 ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม (English & Other Language

Communication Skills: Global Thai) (f=1)

3. ทักษะทางสังคม (Social Skills)

- 3.1 จิตสาธารณะ (Public Mind) (f=2)
- 3.2 การทำงานเป็นทีม (Teamwork) (f=1)
- 3.3 ความเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมและกระบวนการคิดข้ามวัฒนธรรม (Cross-cultural understanding) (f=1)

ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ ของโรงเรียนโยธินบูรณะ ตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0

ตอนที่ 2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 44 คน มีรายละเอียด ดังนี้

1. เพศชาย จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 43.18 เพศหญิง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 56.82
2. อายุ น้อยกว่า 30 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.55 อายุ 30-40 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละอายุ 41-50 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 22.73 และอายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 40.91
3. ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 38.64 ปริญญาโท จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 40.91 และปริญญาเอก จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 13.64
4. ตำแหน่ง ข้าราชการครู จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 34.09 ครูอัตราจ้าง Full-time จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 29.55 และครูพิเศษ Part-time จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 36.36

5. วิชาที่สอนจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 13.64 คณิตศาสตร์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 11.36 ภาษาต่างประเทศ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09 ภาษาไทย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 20.45 วิทยาศาสตร์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 11.36 ศิลปะ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 สุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6.82

6. ประสบการณ์การทำงาน ระยะเวลา 1-5 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09 ระยะเวลา 6-10 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ระยะเวลา 11-15 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ระยะเวลา 16-20 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 15.91 และมากกว่า 20 ปีขึ้นไป จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 25

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ ของโรงเรียนโยธินบูรณะ ตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0

สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ ตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.81, S.D. = 1.00$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สภาพปัจจุบันของการวัดและประเมินผล ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง เพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ด้านสาธารณะ (Public Mind) ($\bar{x} = 4.05, S.D. = 1.05$) และการทำงานเป็นทีม (Teamwork) ($\bar{x} = 4.02, S.D. = 0.93$) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูในโครงการฯ พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน เพื่อพัฒนาการใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาที่ 3 ได้ถูกต้องชัดเจนทั้งในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนและอวัจนภาษา (English & Other Language Communication Skills : Global Thai) ($\bar{x} = 4.02, S.D. = 0.93$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ ตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.76, S.D. = 0.44$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการพัฒนาหลักสูตรโครงการฯ มีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรโดยใช้กรอบหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรเป็นภาษาอังกฤษ โดยแต่ละรายวิชามีการบูรณาการตัวชี้วัดความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการค้นหาความรู้ เพื่อการออกแบบและผลิตเชิงนวัตกรรม (การรู้เรื่องการใช้คอมพิวเตอร์: Computing Literacy) ($\bar{x} = 4.84, S.D. = 0.37$) การพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยผู้บริหารส่งเสริมให้มีการจัดหา ผลิต ใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาเกี่ยวกับจิตสาธารณะ (Public Mind) ($\bar{x} = 4.84, S.D. = 0.37$) และด้านการวัดและประเมินผล ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูในโครงการฯ พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ (Creativity Skills) ($\bar{x} = 4.82, S.D. = 0.39$)

จากการวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็น ด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ 1. การพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาด้านการรู้เท่าทันสื่อหรือการรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy) ($PNI_{\text{modified}} = 0.34$) 2. การพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาด้านการคิดแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (Complex Problem Solving Thinking Skills) ($PNI_{\text{modified}} = 0.34$) และ 3. การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรด้านการรู้เท่าทันสื่อหรือการรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy) ($PNI_{\text{modified}} = 0.33$)

อภิปรายผล

จากการสังเคราะห์กรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ **ด้านที่ 1 ทักษะการคิด (Thinking Skills)** ได้แก่ 1.1 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking Skills) 1.2 ทักษะการคิดแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (Complex Problem Solving Skills) 1.3 ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity Skills) และ 1.4 ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (Innovative Skills) **ด้านที่ 2 ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศและเทคโนโลยี (ICT and Communication Skills)** ได้แก่ 2.1 มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ (Computing literacy Skills) 2.2 การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี (Media and IT literacy Skills) และ 2.3 ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม (English & Other Language Communication Skills: Global Thai) **ด้านที่ 3 ทักษะทางสังคม (Social Skills)** ได้แก่ 3.1 จิตสาธารณะ (Public Mind) 3.2 การทำงานเป็นทีม (Teamwork) และ 3.3 ความเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมและกระบวนการคิดข้ามวัฒนธรรม (Cross-cultural understanding) ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริรัตน์ อนุวัฒน์ประกิจ (2554) ได้สังเคราะห์กรอบแนวคิดทักษะนักเรียน ดังนี้ 1) ทักษะการเรียนรู้ ได้แก่ เข้าใจกระบวนการเรียนรู้ บุคคลแห่งการเรียนรู้ การใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ และการเข้าใจถึงความหมายที่อยู่เบื้องลึก 2) ทักษะการคิดรอบทิศ ได้แก่ คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ คิดเชิงวิพากษ์และคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม คิดอย่างมีเหตุผล คิดอย่างเป็นระบบ คิดอย่างมีวิจารณญาณ 3) ทักษะด้านเทคโนโลยี ได้แก่ ความรู้พื้นฐานด้านสื่อ สารสนเทศ และเทคโนโลยี การใช้เทคโนโลยีอย่างเชี่ยวชาญและมีวิจารณญาณ การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาตน สังคม และการเรียนรู้ มีความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์และจัดการข้อมูล 4) ทักษะด้านการสื่อสาร ได้แก่ สื่อสารได้อย่างน้อยสองภาษา การมีวัฒนธรรมการใช้ภาษาการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิดและสร้างความเข้าใจ มีทักษะทางวาจาและการเขียนที่มีคุณภาพ 5) ทักษะชีวิตและการพัฒนาตนอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว ความคิดริเริ่มและการขึ้นนำตนเอง การควบคุมตนเองและครองสติ การเจรจาต่อรองและการแก้ปัญหาอย่างสันติ การเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ การมุ่งมั่นพัฒนาตนสู่ความเป็นเลิศ 6) ทักษะความเป็นพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ มีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม มีทักษะในการทำงาน มีทักษะในการบริหารความสัมพันธ์ การร่วมมือทำงานแบบเครือข่าย 7) ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม ได้แก่ ยอมรับและเห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทักษะความเข้าใจต่างกระบวนการทัศน์ ทักษะความเป็นไทยในโลกยุคใหม่ ความเป็นประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง 8) ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ได้แก่ ทักษะด้าน

อาชีพ การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพในอนาคต ทักษะการเป็นผู้ริเริ่มและประกอบการ การบริหารจัดการ และการอยู่ดีมีสุข

สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ ตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพปัจจุบันของการวัดและประเมินผล ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง เพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ด้านจิตสาธารณะ (Public Mind) และการทำงานเป็นทีม (Teamwork) พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน เพื่อพัฒนาการใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาที่ 3 ได้ถูกต้องชัดเจนทั้งในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และอวัจนภาษา (English & Other Language Communication Skills: Global Thai) สอดคล้องกับผลการทดสอบแห่งชาติ O-NET วิชาภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมากกว่าร้อยละ 70 ทุกปีการศึกษา การประกวดแข่งขันกับหน่วยงานภายนอก ทั้งประเภทเดี่ยวและทีม ได้รับรางวัลระดับจังหวัดและระดับประเทศแสดงให้เห็นถึงควมมีจิตสาธารณะของผู้เรียนในการสละเวลาสมัครการแข่งขันและการทำงานร่วมกับเพื่อนในทีม

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนโยธินบูรณะ ตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดการพัฒนาหลักสูตร โครงการฯ มีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรการบูรณาการตัวชี้วัดความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการค้นหาความรู้ เพื่อการออกแบบและผลิตเชิงนวัตกรรม (การเรียนรู้เรื่องการใช้คอมพิวเตอร์: Computing Literacy) การพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยผู้บริหารส่งเสริมให้มีการจัดทำ ผลิต ใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาเกี่ยวกับจิตสาธารณะ (Public Mind) และด้านการวัดและประเมินผล ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูในโครงการฯ พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ (Creativity Skills) ทั้ง 3 ประเด็นดังกล่าวเป็นสิ่งที่ผู้สอนต้องการให้เกิดกับผู้เรียนมากที่สุด เนื่องจากคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 เน้นที่ความคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนสามารถสร้างนวัตกรรมได้ จึงจำเป็นต้องรู้เรื่องการใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการค้นคว้าและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับสมพร หลิมเจริญ (2552) ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 พบว่า การวัดและประเมินผลในการพัฒนาเพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์นั้น แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการระดมพลังสมองและกิจกรรมการสอนสืบสวนสอบสวน

ลำดับความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาด้านการรู้เท่าทันสื่อหรือการรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy) และการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรด้านการรู้เท่าทันสื่อหรือการรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy) สอดคล้องกับงานวิจัยของวิสาลักษณ์ สิทธิขุนทด (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีระดับการรู้เท่าทันสื่ออยู่ในระดับที่

2 จาก 4 ระดับ กล่าวคือ นักเรียนยังไม่รู้เท่าทันสื่อหรือถูกครอบงำโดยสื่อ และสอดคล้องกับข้อค้นพบของ เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์ (2540) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ระดับมัลติมีเดียลิตเตอร์เรซีของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ประเทศไทยที่ยืนยันถึงความจำเป็นและความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ เยาวชนไทยควรได้รับความสนใจและพัฒนาให้เกิดความสมดุลระหว่างวิวัฒนาการของสื่อและผู้รับสื่อ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

สถานศึกษาสามารถใช้กรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาสมรรถนะหรือทักษะอื่น ๆ ตามบริบทของความต้องการชุมชนแวดล้อมและสภาพสังคมช่วงเวลาที่ต้องการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนได้ เนื่องจากเป็นแนวคิดที่ผ่านการสังเคราะห์และตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วว่าเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนในปัจจุบัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาปัจจัยที่ช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 เนื่องจากการวิเคราะห์ปัจจัยเป็นส่วนที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารวิชาการของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ ทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึก พัฒนาได้ตรงจุดและเกิดแนวทางการพัฒนาที่สามารถปฏิบัติได้จริง ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ 4.0 อย่างยั่งยืน

2.2 จากผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรให้มีการบูรณาการด้านความคิดสร้างสรรค์และการรู้เท่าทันสื่อ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการสร้างนวัตกรรม การพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ถึงแม้จะไม่ได้มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุดแต่ถือเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องพัฒนาการบริหารงานวิชาการในส่วนนี้ควบคู่ไปกับประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา. (2559). *พิมพ์เขียวและแผนปฏิบัติการขับเคลื่อน*

Thailand 4.0 โมเดลการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน.

สืบค้นจาก: <http://www.libarts.up.ac.th/v2/img/Thailand-4.0.pdf>.

ณัฐภรณ์ หลาวทอง. (2559). *การสร้างเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2550). *การจัดการและการบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- วิสาลักษณ์ สิทธิขุนทด. (2551). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.*
- ศิริรัตน์ อนุวัฒน์ประกิจ. (2554). *กลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.*
- สภาการศึกษา. (2560). *คุณลักษณะเด็กไทยในศตวรรษที่ 21 ความต้องการกำลังคนยุค 4.0 หลัก 3Rs x 8Cs เด็กไทยในฝัน. สืบค้นจาก: <http://www.krusmart.com/student-3rs8cs/>.*
- สมพร หลิมเจริญ. (2552). *การพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.*
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12. สืบค้นจาก www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422*
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2560). *การบริหารการศึกษาเพื่อร่วมสร้างประเทศไทย 4.0 งานปาฐกถาศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิชรินทร์ พี.พี.*
- อุทุมพร ชื่นวิญญา. (2545). *การประเมินโครงการหลักสูตรภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนโยธินบูรณะ กรมสามัญศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.*
- เอื้อจิต วิโรจน์ไตรลักษณ์. (2540). *การวิเคราะห์ระดับมีเดียลิตเตอเรซีของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.*

ภาษาอังกฤษ

- Harkins, A. M. (2008). "Leapfrog principles and practices: Core components of education 3.0 and 4.0." *Futures Research Quarterly* 24(1), 19-31.